

Sygn. akt II BU 18/06

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

SSN Herbert Szurgacz

w sprawie z wniosku radcy prawnego A. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o zasiłek chorobowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 czerwca 2007 r.,
skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia
wnioskodawcy na wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych [...] z dnia 27 września 2004 r.,

oddala skargę.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2004 r. Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie A. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych, z dnia 11 lutego 2003 r., wydanej w wykonaniu wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 23 stycznia 2003 r. zasądającego od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zasiłek chorobowy za okres od dnia 27 września 1996 r. do dnia 24 lutego 1997 r. w kwocie 4.930 zł , który powinien być być wypłacony przez płatnika – zlikwidowaną Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną „C.” Stwierdził, że należna kwota zasiłku powinna zostać pomniejszona o wynagrodzenie chorobowe przysługujące zgodnie z art. 92 k.p. oraz że Oddział nie jest zobowiązany w zakresie, w którym ubezpieczony domagał się zapłaty odsetek na podstawie art. 481 k.c. w związku z art. 300 k.p.

Sąd Okręgowy, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 27 września 2004 r. oddalił apelację ubezpieczonego skierowaną przeciwko wyrokowi Sądu pierwszej instancji w części oddalającej roszczenie o odsetki, gdyż przyjął, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązany do zapłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego wówczas tylko, gdy nie dokona wypłaty świadczeń w terminach przewidzianych w przepisach dotyczących ich przyznawania i wypłacania w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność. Zakład nie opóźnił się w wypłacie zasiłku, gdyż obowiązek spełnienia tego świadczenia w zastępstwie pracodawcy powstał po jego stronie dopiero w chwili ostatecznego rozstrzygnięcia prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 23 stycznia 2003 r.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w zakresie oddalającym apelację ubezpieczony wskazał na jego niezgodność z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 365 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

W stosunkach opartych na prawie ubezpieczeń społecznych, w których należy poszukiwać podstawy roszczeń ubezpieczonego, odsetki od opóźnionego świadczenia uregulowane są - dla potrzeb tego prawa - wyczerpująco, bez możliwości odwoływania się do przepisów prawa cywilnego. Świadczenia należne w tym systemie nie mają charakteru obligacyjnego, więc obowiązek zapłaty odsetek

może wynikać tylko z ustawy. Ustawa w jednym tylko wypadku nakłada na Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązek wypłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego, wówczas gdy – w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność – nie dokona wypłaty świadczeń w terminach przewidzianych w przepisach dotyczących ich przyznawania i wypłacania (art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.). Chodzi zatem o odsetki za zwłokę w świadczeniu, a nie za opóźnienie, w którym nie ma elementu winy. Z tej przyczyny niedopuszczalna jest analogia z art. 476 i 481 k.c. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1991 r., II UZP 11/91, OSP 1992 nr 7-8, poz. 147 oraz wyrok tego Sądu z dnia 29 października 1997 r., II UKN 208/97, OSNAPiUS 1998 nr 15, poz. 461).

Świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu (art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.). Zasadniczo więc organ rentowy zobowiązany jest do spełnienia świadczenia z ubezpieczenia społecznego od momentu, w którym powstało prawo do tego świadczenia, jednakże w art. 118 ust. 1 w związku z ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych termin wypłaty renty został określony na 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (art. 118 ust. 3 ustawy). Wykazanie powstania prawa do świadczeń oraz osoby zobowiązanej do ich spełnienia, i dopóty, dopóki na właściwej drodze nie zostanie stwierdzone, że jest osobą uprawnioną do świadczeń należnych od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, organ ubezpieczeń społecznych nie popada w zwłokę. Chociaż orzeczenie w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych ma charakter ustalający i - jak trafnie twierdzi skarżący - jego prawo zasiłku chorobowego powstało równocześnie ze stwierdzeniem czasowej niezdolności do pracy, to obowiązek świadczenia po stronie organu rentowego powstał dopiero od chwili ostatecznego rozstrzygnięcia sporu.

Należy pamiętać, że – stosownie do art. 48 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i

macierzyństwa w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 16 października 1991 r. o zmianie niektórych przepisów o ubezpieczeniu społecznym (Dz.U. Nr 110, poz. 474), mającym zastosowanie do zasiłków należnych przed dniem 1 stycznia 1999 r., prawo do zasiłków określonych w ustawie i ich wysokość ustalały oraz zasiłki te wypłacały zakłady pracy, które nie zgłaszały imiennie pracowników do ubezpieczenia społecznego, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych tylko w pozostałych wypadkach (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 1993 r., II UZP 20/93, OSNCP 1994 nr 3, poz. 61 z glosą J. Jończyka, OSP 1994 nr 9, poz. 158). Dlatego też ZUS nie miał obowiązku świadczenia w chwili powstania po stronie skarżącego prawa do zasiłku chorobowego, gdyż wobec niego obowiązek świadczenia został ukształtowany wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 23 stycznia 2003 r. i świadczenie stało się wymagalne od niego dopiero od tego dnia.

W tej sytuacji, gdy opóźnienie w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności (§ 2 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 12, poz. 104), odsetki zaś wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie wyznaczonego organowi rentowemu terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty (§ 2 ust. 1 rozporządzenia), Sąd drugiej instancji prawidłowo ustalił, że organ rentowy wypłacił zaległe świadczenia w terminie, bez obowiązku świadczenia odsetek.

Nie naruszył także art. 365 § 1 k.p.c., będąc związany wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 23 stycznia 2003 r.

W tym stanie rzeczy, uznając skargę za bezzasadną, Sąd Najwyższy orzekł jak sentencji (art. 424¹¹ § 1 k.p.c.).